

SABIEDRISKO
PAKALPOJUMU
REGULĒŠANAS
KOMISIJA

KONSULTĀCIJU DOKUMENTS

par grozījumiem Tīkla kodeksā
elektroenerģijas nozarē

2021.gada 4.novembris
Rīga

Ūnijas iela 45
Rīga, LV-1039
Latvija

T: +371 67097200
F: +371 67097277
E: sprk@sprk.gov.lv

www.sprk.gov.lv

Satura rādītājs

I Konsultāciju dokumenta kopsavilkums.....	3
II Normatīvā akta projekta izstrādes nepieciešamība	3
1) Pamatojums.....	3
2) Projekta izstrādē iesaistītās institūcijas.....	4
3) Sabiedrības mērķgrupas, kuras tiesiskais regulējums ietekmē vai varētu ietekmēt	4
4) Izvērtējums par ietekmi uz sabiedrības mērķgrupām, kuras tiesiskais regulējums ietekmē vai varētu ietekmēt	4

Pielikumā:

Lēmuma projekts "Grozījumi Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas 2013.gada 26.jūnija lēmumā Nr.1/4 "Tīkla kodekss elektroenerģijas nozarē".

I Konsultāciju dokumenta kopsavilkums

Konsultāciju dokumenta mērķis ir informēt sabiedrību un uzzināt ieinteresēto personu viedokli par Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas (turpmāk – Regulators) lēmuma projektu "Grozījumi Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas 2013.gada 26.jūnija lēmumā Nr.1/4 "Tīkla kodekss elektroenerģijas nozarē"" (turpmāk – Grozījumu projekts).

Saskaņā ar Elektroenerģijas tirgus likuma 4.panta otro daļu "sistēmas vadības un lietošanas kārtību un tirgus dalībnieku darbības nosaka Tīkla kodekss. Tīkla kodeksu izstrādā pārvades sistēmas operators un apstiprina Regulators. Tīkla kodeksā noteikto procedūru izpildi nodrošina pārvades sistēmas operators. Regulators var uzdot pārvades sistēmas operatoram izstrādāt grozījumus Tīkla kodeksā un noteikt termiņu šo grozījumu izstrādei un iesniegšanai Regulatoram".

Izvērtējot informāciju, kas saistībā ar Regulatora 2013.gada 26.jūnija lēmumu Nr.1/4 "Tīkla kodekss elektroenerģijas nozarē" (turpmāk – Tīkla kodekss) saņemta no elektroenerģijas pārvades sistēmas operatora akciju sabiedrības "Augstsprieguma tīkls" (turpmāk – AS "Augstsprieguma tīkls"), un tā iesniegto priekšlikumu Tīkla kodeksa pilnveidošanai, Regulators izsludina publisko konsultāciju par Grozījumu projektu, kura mērķis ir precizēt tiesisko regulējumu attiecībā uz nebalansa norēķinu nosacījumiem.

Plānots, ka Grozījumu projekts stāsies spēkā 2022.gada 1.janvārī. Priekšlikumus un komentārus par minēto Grozījumu projektu Regulators lūdz iesniegt rakstveidā, nosūtot tos uz elektroniskā pasta adresi: sprk@sprk.gov.lv, līdz 2021.gada 22.novembrim.

II Normatīvā akta projekta izstrādes nepieciešamība

1) Pamatojums

Balansēšanas pakalpojuma saņēmējiem ir jāveic visas nepieciešamās darbības, lai katrā nebalansa aprēķina periodā novērstu nebalansu – elektroenerģijas daudzumu konkrētā nebalansa aprēķina periodā, kurš aprēķināts balansēšanas pakalpojuma saņēmējam un kurš atbilst starpībai starp piešķirto elektroenerģijas daudzumu, ko attiecina uz šo balansēšanas pakalpojuma saņēmēju, un elektroenerģijas pārvades sistēmas operatora apstiprināto balansēšanas pakalpojuma saņēmēja plānoto elektroenerģijas daudzumu par katru nebalansa aprēķina periodu. Nebalansa aprēķinu veic elektroenerģijas pārvades sistēmas operators.

Nodrošinot vienotā Baltijas balansēšanas tirgus darbības uzsākšanu 2018.gada 1.janvārī, Baltijas elektroenerģijas pārvades sistēmas operatori (turpmāk – Baltijas PSO) harmonizēja Baltijas valstīs piemērotos nebalansa norēķinu principus, izstrādājot un apstiprinot Baltijas Koordinētā balansēšanas apgabala nebalansa norēķinu noteikumus (turpmāk – Baltijas COBA nebalansa norēķinu noteikumi). Baltijas COBA nebalansa norēķinu noteikumos ņemts vērā Tīkla kodeksa 4.¹2.apakšnodaļā "Nebalansa noteikšana, nebalansa cenas noteikšana un nebalansa norēķini" noteiktais.

Pamatojoties uz Eiropas Komisijas 2017.gada 23.novembra Regulas (ES) 2017/2195, ar ko izveido elektroenerģijas balansēšanas vadlīnijas (turpmāk – Regula 2017/2195) 52.panta 2.punktu, visi elektroenerģijas pārvades sistēmas operatori kopīgi izstrādāja "Metodoloģijas priekšlikumu nebalansa norēķinu galveno raksturlielumu saskaņošanai" (turpmāk – Priekšlikums). Attiecīgi, ievērojot Regulas 2017/2195 6.panta 2.punktu un Eiropas Parlamenta un Padomes 2019.gada 5.jūnija Regulas (ES) 2019/942, ar ko izveido Eiropas Savienības Energoregulatoru sadarbības aģentūru 6.panta 10.punktu, Eiropas Savienības Energoregulatoru sadarbības aģentūra (*Agency for the Cooperation of Energy Regulators*

(ACER) 2020.gada 15.jūlijā pieņēma lēmumu Nr.18/2020¹ (turpmāk – ACER lēmums) par Priekšlikuma apstiprināšanu.

Ņemot vērā ACER lēmumu, ir nepieciešamas izmaiņas Tīkla kodeksā saistībā ar nebalansa cenas aprēķināšanas regulējumu, ietverot apstiprinātajā Priekšlikumā iekļautās prasības. Saskaņā ar ACER lēmumu Priekšlikumā ietvertās prasības jāievieš 18 mēnešu laikā pēc apstiprināšanas, tātad – līdz 2022.gada 15.februārim.

Izmaiņas Tīkla kodeksā attiecībā uz nebalansa cenas nebalansa aprēķina periodā noteikšanu saistītas ar regulēšanas elektroenerģijas cenas noteikšanu atkarībā no tā, vai konkrētajā nebalansa aprēķina periodā ir veiktas normālās aktivizācijas tikai augšupvērstai vai tikai lejupvērstai regulēšanai vai arī aktivizācijas abu virzienu regulēšanai. Grozījumu projektā ietverti arī nosacījumi par ietaupītās aktivizācijas vērtības noteikšanu, kas izmantojama regulēšanas elektroenerģijas cenas noteikšanai nebalansa aprēķina periodā, kurā koordinētajā balansēšanas apgabalā nav veiktas aktivizācijas. Papildus saskaņā ar apstiprinātā Priekšlikuma 9.panta 6.punkta 2.apakšpunktu ir jāiestrādā prasības par neitralitātes komponentes aprēķināšanu, kas aizstās līdz šim piemēroto mērķa komponenti.

Ņemot vērā minēto, ir izstrādāts Grozījumu projekts.

2) Projekta izstrādē iesaistītās institūcijas

Ievērojot Elektroenerģijas tirgus likuma 4.panta otro daļu, kas noteic, ka "sistēmas vadības un lietošanas kārtību un tirgus dalībnieku darbības nosaka Tīkla kodekss un Tīkla kodeksu izstrādā pārvades sistēmas operators un apstiprina Regulators", Grozījumu projekta izstrādē iesaistījās elektroenerģijas pārvades sistēmas operators AS "Augstsprieguma tīkls".

3) Sabiedrības mērķgrupas, kuras tiesiskais regulējums ietekmē vai varētu ietekmēt

Grozījumu projektā ietvertais regulējums ietekmēs elektroenerģijas pārvades sistēmas operatoru un elektroenerģijas pārvades sistēmas lietotājus, kas ir balansēšanas pakalpojuma saņēmēji.

4) Izvērtējums par ietekmi uz sabiedrības mērķgrupām, kuras tiesiskais regulējums ietekmē vai varētu ietekmēt

AS "Augstsprieguma tīkls" prognozes liecina, ka, apstiprinot Grozījumu projektu, vidējā gada nebalansa cena, ko piemēros balansēšanas pakalpojuma saņēmējiem norēķinos par nebalansu, var būt 37,82 EUR/MWh (esošā tiesiskā regulējuma ietvarā – 37,67 EUR/MWh), savukārt vidējā gada neitralitātes komponente – 8,85 EUR/MWh (esošā tiesiskā regulējuma ietvarā – 9,02 EUR/MWh).

Priekšsēdētāja

A. Ozola

* DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU.

¹ https://documents.acer.europa.eu/Official_documents/Acts_of_the_Agency/Pages/Annexes-to-the-DECISION-OF-THE-AGENCY-FOR-THE-COOPERATION-OF-ENERGY-REGULATORS-No-18-2020.aspx

Grozījumi Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas 2013.gada 26.jūnija lēmumā Nr.1/4 “Tīkla kodekss elektroenerģijas nozarē”

*Izdoti saskaņā ar Elektroenerģijas tirgus likuma 4.panta otro daļu,
13.panta pirmo un piekto daļu, 13.¹panta trešo daļu,
25.panta ceturto daļu, 36.panta ceturto daļu, 37.panta pirmo un
ceturto daļu un Enerģētikas likuma 85.panta pirmo daļu*

1. Izdarīt Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas 2013.gada 26.jūnija lēmumā Nr.1/4 “Tīkla kodekss elektroenerģijas nozarē” (Latvijas Vēstnesis, 2013, 126.nr.; 2017, 254.nr.; 2018, 31.nr., 219.nr.; 2019, 110.nr., 248.nr; 2020, 184.nr.) šādus grozījumus:

1.1. Izteikt 90.²³ punktu šādā redakcijā:

“90.²³ Nebalansa cenu aprēķina šādi:

90.²³ 1. ja nebalansa aprēķina periodā t koordinētā balansēšanas apgabalā veiktas normālās aktivizācijas tikai augšupvērstai regulēšanai:

$$C_{nb_t} = C_{a.reg_t} + C_{nk_t}, \text{ kur}$$

$C_{a.reg_t}$ – regulēšanas elektroenerģijas cena augšupvērstai regulēšanai nebalansa aprēķina periodam t , kas noteikta saskaņā ar šā kodeksa 90.² punktā minētajiem balansēšanas tirgus noteikumiem (EUR/ MWh);

C_{nk_t} – neitralitātes komponente, kas aprēķināta šādi:

$$C_{nk_t} = \frac{\sum_{t=1}^T (C_{bal_t} + C_{ABP_t}) + \sum_{t=1}^T \sum_{n=1}^N (E_{nb_{t,n}} * P_{bal_{t,n}})}{\sum_{t=1}^T \left| \sum_{n=1}^N E_{nb_{t,n}} \right| - \sum_{t=1}^T \left| \sum_{n=1}^N O_{nb_{t,n}} \right| * 2}, \text{ kur}$$

C_{bal_t} – koordinētā balansēšanas apgabala pārvades sistēmas operatoru ieņēmumu un izdevumu starpība nebalansa aprēķina periodam t , kas pārvades sistēmas operatoriem radusies, veicot balansēšanas darbības noteiktā nebalansa aprēķina periodā t (EUR);

C_{ABP_t} – koordinētā balansēšanas apgabala pārvades sistēmas operatoru ieņēmumu un izdevumu starpība nebalansa aprēķina periodam t , kas pārvades sistēmas operatoriem radusies, iepērkot un pārdodot balansēšanas elektroenerģiju no koordinētā balansēšanas apgabala pārvades sistēmas operatoru izvēlēta atvērtā balansēšanas pakalpojuma nodrošinātāja (EUR);

E_{nb_t} – balansēšanas pakalpojuma saņēmēja radītais nebalanss noteiktā nebalansa aprēķina periodā t (MWh), ko izmanto kopējā balansēšanas pakalpojuma saņēmēju radītā nebalansa noteikšanai. Kopējais balansēšanas pakalpojuma saņēmēju radītais nebalanss ir vienāds ar koordinētā balansēšanas apgabala neto nebalansu, kas sastāv no katras elektroenerģijas sistēmas, kas veido koordinēto balansēšanas apgabalu, neto nebalansa;

O_{nb_t} – balansēšanas pakalpojuma saņēmēja radītais nebalanss noteiktā nebalansa aprēķina periodā t (MWh), kurā notikusi pāraktivizācija. Pāraktivizācija ir situācija nebalansa aprēķina periodā t , kad notikušas neparedzamas izmaiņas balansēšanas pakalpojuma saņēmēju piešķirtajā elektroenerģijas daudzumā, kā rezultātā sākotnējās regulēšanas solījumu

aktivizācijas veiktas pretēji nebalansa aprēķina periodā noteiktajam koordinētā balansēšanas apgabala nebalansa virzienam. Ja nav notikusi pāraktivizācija, aprēķina komponente ir 0;

P_{bal_t} – nebalansa norēķinu periodā t izmantotā regulēšanas elektroenerģijas cena, kas piemērota saskaņā ar šā kodeksa 90.²³1., 90.²³2. vai 90.²³4.apakšpunkta nosacījumiem (EUR/MWh);

N – balansēšanas pakalpojumu saņēmēju skaits koordinētajā balansēšanas apgabalā;

n – konkrētais balansēšanas pakalpojuma saņēmējs;

T – kopējais nebalansa aprēķinu periodu skaits norēķinu periodā;

90.²³2. ja nebalansa aprēķina periodā t koordinētā balansēšanas apgabalā veiktas normālās aktivizācijas tikai lejupvērstai regulēšanai:

$$C_{nb_t} = C_{l.reg_t} - C_{nk_t}, \text{ kur}$$

$C_{l.reg_t}$ – regulēšanas elektroenerģijas cena lejupvērstai regulēšanai nebalansa aprēķina periodam t , kas aprēķināta saskaņā ar šā kodeksa 90.²punktā minētajiem balansēšanas tirgus noteikumiem (EUR/MWh);

90.²³3. ja nebalansa aprēķina periodā t koordinētā balansēšanas apgabalā veiktas normālās aktivizācijas gan augšupvērstai, gan lejupvērstai regulēšanai, nebalansa cenu aprēķina šādi:

90.²³3.1. nebalansa aprēķina periodam t , kad koordinētā balansēšanas apgabalā ir bijis elektroenerģijas iztrūkums:

$$C_{nb_t} = C_{a.reg_t} + C_{nk_t};$$

90.²³3.2. nebalansa aprēķina periodam t , kad koordinētā balansēšanas apgabalā ir bijis elektroenerģijas pārpalikums:

$$C_{nb_t} = C_{l.reg_t} - C_{nk_t};$$

90.²³4. ja nebalansa aprēķina periodā t koordinētā balansēšanas apgabalā nav veiktas aktivizācijas, regulēšanas elektroenerģijas cenas vietā lieto ietaupītās aktivizācijas vērtību, ko, ievērojot to, vai koordinētajā balansēšanas apgabalā ir bijis elektroenerģijas iztrūkums vai pārpalikums, nosaka šādi:

90.²³4.1. nebalansa aprēķina periodam t , kad koordinētā balansēšanas apgabalā ir bijis elektroenerģijas iztrūkums:

$$C_{nb_t} = C_{a.aav_t} + C_{nk_t}, \text{ kur}$$

$C_{a.aav_t}$ – zemākā cena no nebalansa aprēķina periodā t pieejamiem augšupvērstas regulēšanas solījumiem, kurus iesnieguši koordinētā balansēšanas apgabala regulēšanas pakalpojuma sniedzēji (EUR/MWh). Ja nebalansa aprēķina periodā t nav bijuši pieejami augšupvērstas regulēšanas solījumi, kurus iesnieguši koordinētā balansēšanas apgabala regulēšanas pakalpojuma sniedzēji, ietaupītās aktivizācijas vērtība ir 0 (EUR/MWh);

90.²³4.2. nebalansa aprēķina periodam t , kad koordinētā balansēšanas apgabalā ir bijis elektroenerģijas pārpalikums:

$$C_{nb_t} = C_{l.aav_t} - C_{nk_t}, \text{ kur}$$

$C_{l.aav_t}$ – augstākā cena no nebalansa aprēķina periodā t pieejamiem lejupvērstas regulēšanas solījumiem, kurus iesnieguši koordinētā balansēšanas apgabala regulēšanas pakalpojuma sniedzēji (EUR/MWh). Ja nebalansa aprēķina periodā t nav bijuši pieejami lejupvērstas regulēšanas solījumi, kurus iesnieguši koordinētā balansēšanas apgabala regulēšanas pakalpojuma sniedzēji, ietaupītās aktivizācijas vērtība ir 0 (EUR/MWh).”

- 1.2. Aizstāt 90.²⁴punktā vārdu “mērķa” ar vārdu “neitralitātes”.
2. Lēmums stājas spēkā 2022.gada 1.janvārī.